

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (IV) kokouspöytäkirja 1/2021

Aika 11.8.2021, klo 13.00–16.00

Paikka etäyhteydellä

Paikalla

Puheenjohtaja Laura Hänninen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto
(*Pauliina Lehtola*)

Kissatoiminta

Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto
(*Päivi Ylikorpi*)

Hevostoiminta

Martti Tala, Suomen Hippos
(*Kristiina Ertola*)

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Mats Wikström
(*Ville Vepsäläinen*)

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Katriina Tiira, Helsingin yliopisto
(*Kati Tuomola*)

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
(*Elisa Aaltola*)

Ruokavirasto

~~Sari Salminen~~
(*Taina Mikkonen*)

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen

Elli Valtonen, Helsingin kaupunki
(*Hanna Kukkola*)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

~~Maria Lindqvist, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto~~
(*Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia*)

Käytännön eläinlääkintätyö

Anna-Mari Olbricht
(*Vuokko Pekkola*)

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Johanna Valo, Faunapark Oy
(*Päivi Tiitinen*)

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
(*Emmi Meriranta*)

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies
Kirsti Huovinen, maa- ja metsätalousministeriö

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Kokous järjestäytyi. Paikalla oli 12 jäsentä, 9 varajäsentä ja pysyvät asiantuntijat Saara Kupsala, Tiina Pullola sekä Kirsti Huovinen.
2. Osallistujat esittäytyivät. Kokouskäytännöistä todettiin, että myös varajäsenet ovat tervetulleita osallistumaan, etenkin etäyhteyksillä. Jäsenen ollessa estynyt hän tiedottaa asiasta itse varajäsenelleen.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, ettei hallituksen esitys uudeksi eläinten hyvinvointilaksi ole vielä valmis. Lakiluonnos herättää niin laajaa poliittista kiinnostusta, että sille halutaan koko hallituksen hyväksyntä ennen lausuntokierrosta ja eduskunnan käsittelyä. Hallituksen neuvottelujen toivotaan edistyvän niin, että lakiluonnos saataisiin lausunnoille elokuun aikana. Seura- ja harrastuseläimiin liittyvät kohdat, jotka on kirjattu myös hallitusohjelmaan (pentutehtailu, eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen korjaustoimenpiteistä, koira- ja kissarekisteri) eivät ole varsinaisia käsittelyn kiistakapuloita. Neuvottelukunnan toivotaan antavan aikanaan oman lausuntonsa lakiluonnoksesta. Kun laki saadaan voimaan, on vielä työtä sitä tarkentavien asetusten valmistelussa. Seura- ja harrastuseläimiä koskee ensimmäisenä asetus eläimille tehtävistä kivuliaista toimenpiteistä (esim. kastraatiot, mikrosirutus, tatuoinnit). Myös uusi jalostusasetus on tekeillä; sillä tarkennetaan uuden hyvinvointilain jalostuspykälää ja sallitun ja kielletyn jalostuksen rajaa (koskee erityisesti koiria ja kissoja). Ruokavirasto julkaisi 2020 selvityksen koiranjalostuksen akuuteimmista hyvinvointiongelmista. Selvityksen jatko-osa valmistuu vuoden 2022 aikana. Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta kaipaa myös päivittämistä jossain vaiheessa. EU:n eläinten hyvinvointifoorumin työryhmässä käsitellään koirien ja kissojen jalostuksen hyvinvointiongelmia; ryhmän työskentelystä kuullaan lisää työn edistyessä.
4. Eläinsuojeluasiamies Saara Kupsala kertoi, että uudet verkkosivut on julkaistu osoitteessa eläinsuojeluasiamies.fi. Sivuilta löytyvät mm. eläinsuojeluasiamiehen antamat lausunnot sekä blogi. Eläinsuojelumiehen tukena toimii syksyn aikana harjoittelija, jota rekrytoidaan parhaillaan.

Eläinsuojeluasiamies edusti kesäkuussa Euroopan eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien (EuroFAWC) kokouksessa Suomen neuvottelukuntia (seura- ja harrastuseläimet, tuotantoeläimet, koe-eläimet). Vuosittain pidettävään kokoukseen osallistuvat Euroopan eri maiden neuvottelukuntien edustajat. Kupsala esitteli neuvottelukunnalle, mitä aiheita oli ollut eri maiden eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnissa käsittelyssä.

Suomen kuulumisista kiinnostusta oli herättänyt eurooppalaisissa kollegoissa erityisesti neuvottelukuntien suunnittelema yhteinen lausunto hyönteisten hyvinvoinnista, joka toivottiin saatavan myös englanninkielisenä käännöksenä. Kupsalan muistio kokouksesta toimitetaan seuraavan kokouskutsun liitteenä neuvottelukunnalle.

5. Keskusteltiin ehdotuksista neuvottelukunnassa käsiteltäviksi aiheiksi kuluvalle kaudella. Todettiin, ettei ole tarpeen tehdä varsinaista toimintasuunnitelmaa, vaan oheinen listaus käsiteltävistä aiheista toimii suuntaa antavana toimintasuunnitelmana. Sitä voidaan jatkossa täydentää tarpeen mukaan.
 - Uusi eläinten hyvinvointilain luonnos otetaan käsittelyyn, kun se tulee lausunnoille.

- SILE-hanke (Lainsäädännön vaikutukset hiljaisiin toimijoihin) on strategisen neuvoston rahoittama hanke, jossa eläimet ovat mukana yhtenä hiljaisista toimijoista. Neuvottelukunnan osallistuu hankkeeseen auttamalla selvittämään, miten eläinten ääni yhteiskunnassa voisi tulla paremmin kuulluksi. Osion vastuututkija Tomi Lehtimäki tulee kertomaan neuvottelukunnalle hankkeen toteutuksesta myöhemmin.
- Lemmikkieläinten rehuksi kasvatettavien hyönteisten hyvinvointi: tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta TOKES on laatinut luonnoksen hyönteisiä koskevaksi lausunnoksi ja ehdottaa asiassa yhteistyötä tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kanssa. Myös seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta voi osallistua lausuntoon. Luonnos on toimitettu neuvottelukunnalle tiedoksi. Harraste-eläiminä hyönteisiä on kymmeniä lajeja, mutta tärkein hyvinvointikysymys lienee muille lemmikille kasvatettavien ruokahyönteisten hyvinvointi. Suurin osa Suomen tuhansista sammakkoeläin- hämähäkki- ja liskoharrastajista kasvattaa tai käsittelee ja ylläpitää hyönteisiä osana muun lajin harrastustaan. Lisäksi hyönteisiä syövät jotkin nisäkkäät ja linnut. Ruokatuotannoksi ylläpidetyissä sirkka- jauhomato-, torakka- ym. viljelmissä eläinten yksilömäärä lasketaan sadoissa tai tuhansissa per harrastaja. Ruokaeläimistä suurin osa syötetään toiselle eläimelle. Niiden pito-olosuhteissa, hoidossa, lopettamisessa jne. on paljon hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä, joita voi nostaa esiin lausunnossa. Jäsenistö kannatti ehdotusta yhteisen lausunnon laatimiseksi. Seuraavassa kokouksessa kuullaan tarkempi alustus aiheesta. Myös nilviäisten ottamista mukaan tarkasteluun ehdotettiin. Todettiin, että hyönteisten merkitys lemmikkieläinten ruokana on todennäköisesti kasvussa, kun koirienkin ruokiin ollaan lisäämässä yhä enemmän hyönteisproteiinia.
- Brakykefalisten rotujen hyvinvointiongelmiin puuttumisesta saadaan lisätietoa ministeriön tilaamassa Luken raportissa 2022. Brakykefalisten rotujen kysyntä on Suomessa kääntynyt laskuun; toisaalta pentutehtailua ja laitonta tuontia harjoitetaan edelleen. Koirien jalostuksessa on myös paljon muita hyvinvointiongelmia, joita neuvottelukunta voi käsitellä. Neuvottelukunnan kauden loppupuolella on odotettavissa jalostusasetuksen valmistelu, johon neuvottelukunta pääsee osallistumaan. Myös kissojen jalostuskysymyksissä on hyvinvointiin liittyviä aiheita, joita toivottiin käsiteltävän. Kennelliitolta pyydetään taustatietoa eläinlääkärien ilmoituksista perinnöllisten vikojen korjaustoimenpiteistä, sektioista jne.
- Koirien ja hevosten koulutusmenetelmät ja eläinten koulutus yleensä yhteiskunnassa nyt keskusteltavat yhteiskunnassa; otetaan käsittelyyn syksyn kokouksissa (5-ottelun kilpahevosten kohtelussa huomioitavaa, että lajiliitto käsittelee sääntömuutoksia vuoden 2021 lopussa)
- Lemmikkieläimen ja tuotantoeläimen rajapinnalla olevat eläimet; kaksoisstandardit säädöksissä (esim. kani, hevonen, kanat, viiriäiset, naudat, rotat)
- Yhteiskunnassa piiloon jäävät pienikokoiset pienet lemmikkinisäkkäät: hyvinvointi ja lopettamismenetelmät
- Uskomushoidot eläinten hoidossa; lääkärinhoidon laiminlyönti
- Koronan ja poikkeusajan vaikutukset lemmikkien hyvinvointiin: eläinten hankkiminen ja pito, eläinsuojeluongelmat, taloudelliset ja sosiaaliset eläimiin

vaikuttavat ongelmat

- Kissarekisteri
6. Muut asiat:
- Katriina Tiira: poliisin kanssa on alkamassa tutkimus, jossa selvitetään poliisin työkoirien harjoituksenaikaista stressitasoa. Harjoituksena toimii käytännön tilanteissa tarvittava suojele.
 - Taina Mikkonen: Ruokavirastossa koiranjalostuksen ongelmakohtien käsittely etenee.
 - Kristiina Ertola: Kilpahevosten kohtelu 5-ottelussa Tokion olympialaissa herättää keskustelua. Neuvottelukunnan toivottiin keskustelemaan aiheesta alkusyksyllä ja tekevän mahdollisen lausunnon ripeästi, koska lajin sääntöjä päivitetään seuraavan kerran loppuvuodesta 2021. 5-ottelu ei toimi kansainvälisen ratsastajainliiton (FEI) sääntöjen mukaan, eli toiminta siinä ei ole yleistettävissä muuhun ratsastusurheiluun.
 - Päätettiin perustaa neuvottelukunnan oma facebook-ryhmä/sivu, jolle kutsutaan jäsenet, varajäsenet ja asiantuntijat. Ryhmään liittyminen on vapaaehtoista, eikä siitä pois jääminen estä toimintaa neuvottelukunnassa; mm. kaikki kokousmateriaali toimitetaan jatkossakin sähköpostitse.
7. Seuraava kokous pidetään ke 8.9.21 klo 13-16. Kokouksessa käsitellään joustavasti hyvinvointilain luonnosta (jos luonnos ehtii lausunnoille 8.9. mennessä), hyönteisten hyvinvointia lemmikkieläiminä ja niiden rehuna, ja SILE-hanketta. Kolmannen kokouksen aiheena ovat eläinten koulutusmenetelmät.
8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.40.

Lisätietoa:

Brakyekefaliset rodut

- <https://www.cfsg.org.uk/wp-content/uploads/2020/11/CFSG-Dog-Conformation-Guidance-2020.pdf>
- <https://environnement.brussels/content/some-advice-brussels-animal-welfare-council-translated-english>

SILE-hanke

- <https://www.aka.fi/strateginen-tutkimus/strateginen-tutkimus/strateginen-tutkimus-pahkinankuoressa/ohjelmat-ja-hankkeet/literacy/sile/>